

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-D6-2018

Chișinău

„15” martie 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.105 din 9 iunie 2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.224 din 12 martie 2018.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 7 file și în limba rusă – 8 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (2 file);
4. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (6 file);
5. Avizul Ministerului Justiției (2 file).

Secretar general al Guvernului

Lilia PALII

Ex.: *Ina Railean*
Tel.: 250 203

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>86</u>		
<u>15</u>	<u>03</u>	<u>2018</u>
Ora		

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.224

din 12 martie 2018

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 105 din 9 iunie 2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău

În scopul facilitării construcției conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.105 din 9 iunie 2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău.

Prim-ministru

Contrasemnează:

**Ministrul economiei
și infrastructurii**

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Chiril Gaburici

Alexandru Tănase

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea Legii nr. 105 din 9 iunie 2017
privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes
național de construcție a conductei de transport gaze
naturale pe direcția Ungheni – Chișinău**

Parlamentul adoptă prezenta Lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 105 din 9 iunie 2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.216-228, art. 351), se modifică și se completează, după cum urmează:

1. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.2. – Obiecte ale exproprierii sînt:

a) bunurile imobile (terenurile) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități: orașul Chișinău, comunele Tohatin, Stăuceni, Grătiești și satul Ghidighici (municipiul Chișinău); satele Sireți, Roșcani, Negrești, Căpriana, Vorniceni, comunele Rădeni, Ghelăuza, Pănășești și orașul Bucovăț (raionul Strășeni); comuna Tuzara, satele Pitușca, Nișcani, Temeleuți, Peticeni, Vălcineț, Sadova și orașul Călărași (raionul Călărași); satul Milești (raionul Nisporeni); comunele Alexeevca, Pîrlița, Todirești, Zagarancea și satul Rădenii Vechi (raionul Ungheni), necesare pentru construcția conductei menționate la art.1, inclusiv necesare infrastructurii pentru conducta menționată la art.1;

b) dreptul de folosință asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la litera a) utilizate în cadrul lucrărilor de construcție a conductei menționate la art.1.”

2. La articolul 3, cuvintele „Guvernul va lua” se substituie cu cuvintele „Guvernul își asumă responsabilitatea de a lua”;

textul „Despăgubirile pentru obiectele exproprierii se vor plăti din contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi.” se substituie cu textul „Despăgubirile pentru bunurile imobile expropriate se vor efectua de către organul central de specialitate al

administrației publice în domeniul energiei prin intermediul instituției publice „Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei” din contul mijloacelor alocate de la bugetul de stat, inclusiv din mijloacele beneficiarului final al Proiectului „Construcția conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău – Întreprinderea de Stat „Vestmoldtransgaz” sau succesorul său de drepturi și obligații.”

3. Articolul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.4. – La data intrării în vigoare a prezentei legi se instituie interdicția de înstrăinare a bunurilor imobile (terenurilor) prevăzute pentru expropriere conform art.2 lit. a); și/sau de transmitere a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile (terenurilor) conform art.2 lib. b), utilizate în lucrările de construcție a conductei menționate la art.1, exceptând transmiterea respectivelor bunuri imobile (terenuri) în proprietatea sau în folosința statului. Guvernul va asigura notarea interdicției de înstrăinare a obiectelor exproprierii în Registrul bunurilor imobile.”

4. La articolul 5, ultima propoziție va avea următorul cuprins: „Prin derogare de la dispozițiile art.21 alin.(1) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999, pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău, se instituie o procedură specială de expropriere, conform anexei la prezenta lege.”

5. Se completează cu art. 5¹-5⁴ cu următorul cuprins:

„Art.5¹. – Prin derogare de la prevederile Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, autorizația de construire se va emite de către organul național de dirijare în construcții, fără acordul autentificat notarial al proprietarilor/coproprietarilor de imobil/teren ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării conductei, inclusiv fără certificatul de descărcare de sarcină arheologică, cu condiția că lucrările de construcție vor fi realizate doar după realizarea lucrărilor de cercetare arheologică de teren.

„Art.5². – Lucrările de construcție a conductei de transport gaze pe direcția Ungheni – Chișinău vor preceda și/sau se vor desfășura concomitent cu procedura de expropriere, fără a afecta desfășurarea acesteia.

Art.5³. – Prin derogare de la prevederile art.72 din Codul Funciar al Republicii Moldova, Guvernul va asigura modificarea destinației bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2, încât aceste bunuri imobile (terenuri) să poată fi utilizate în lucrările de construcție a conductei menționate la art.1.

Art.5⁴. – Guvernul Republicii Moldova va asigura înregistrarea (prin intabulare și/sau notare) gratuită a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi a Statului asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2.”

6. Se completează cu articolul 7 cu următorul cuprins:

„Art.7. – Controlul asupra executării prezentei legi se pune în sarcina Guvernului.”

7. Se completează cu următoarea anexă:

„Anexă

**Procedura specială de expropriere aplicabilă construcției
conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău**

1. După declararea de utilitate publică a lucrărilor indicate la art.1 din prezenta lege, expropriatorul are obligația de a stabili sumele convenite ca despăgubiri către proprietarii bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și/sau, după caz, către titularii de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b).

2. Despăgubirile datorate proprietarilor bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și/sau titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b) se stabilesc pe baza rapoartelor de evaluare elaborate de evaluatori, titulari ai certificatelor de calificare a evaluatorilor bunurilor imobile, eliberate în modul stabilit de legislația în vigoare, selectați de către expropriator, în condițiile prezentei legi și cu respectarea următoarelor criterii:

- a) suprafața bunurilor imobile (terenurilor) expropriate;
- b) suprafața bunurilor imobile (terenurilor) în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință;
- c) valorile rezultatelor existente, respectiv estimate, pe bunurile imobile (terenurile) expropriate sau pe bunurile imobile (terenurile) în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință, comunicate de entitățile competente, precum și valorile estimate ale amenajărilor și/sau facilităților afectate de expropriere;
- d) activitățile restrânse datorate exproprierii.

3. Expropriatorul va notifica în scris proprietarii bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și, după caz, titularii de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b) cu privire la: datele de identificare ale expropriatorului, obiectul exproprierii, sumele convenite acestora în calitate de despăgubiri, termenul de eliberare a bunului imobil (terenului), care nu poate fi mai mic de 30 de zile lucrătoare, informația generală privind prezenta procedură specială de expropriere.

4. Lista bunurilor imobile (terenurilor) ce urmează a fi expropriate se afișează la sediile autorităților publice locale și pe pagina oficială a primăriilor în

a căror rază sînt situate acestea, simultan cu transmiterea notificărilor către proprietari și, după caz, către titularii de alte drepturi identificați.

5. În termen de 20 de zile de la data primirii notificării de la pct.3, proprietarii bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și, după caz, titularii de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b), au obligația prezentării la locul indicat de către expropriator în notificare, în vederea îndeplinirii formalităților legate de expropriere. Notificarea titularilor de alte drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a), cu privire la datele de la pct.3, cade în sarcina expropriatului. Proprietarii bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) au obligația informării expropriatorului despre titularii de alte drepturi asupra obiectului exproprierii, în caz contrar, expropriatul va rămîne responsabil cu indemnizare față de titularii drepturilor respective.

6. În termen de maxim 60 de zile de la expirarea termenului indicat la pct.5, expropriatorul are obligația emiterii/aprobării actului de expropriere, care este suficient pentru obligarea, atît a expropriaților, cît și a celor care pretind un drept asupra bunului imobil (terenului) expropriat, de a preda expropriatorului bunul expropriat.

7. Actul de expropriere își produce efectele și în situația în care proprietarii bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și, după caz, titularii de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b) nu se prezintă în termenul stabilit la pct.5 nu prezintă un act care să confirme dreptul asupra bunului expropriat, nu sînt cunoscuți sau sînt cunoscuți, dar se află în afara hotarelor țării, precum și în situația succesiunilor nedeschise ori succesorilor necunoscuți sau cu care nu se ajunge la un acord privind valoarea despăgubirii.

8. Transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și, după caz, al dreptului de folosință asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b) se consideră efectuat la data publicării actului de expropriere de către expropriator, cu efectuarea ulterioară a înregistrărilor privind respectivul transfer de drept de la expropriat la expropriator în registrul bunurilor imobile. Actul de expropriere este suficient pentru efectuarea înregistrării în registrul bunurilor imobile privind transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2.lit.a) și, după caz, a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b).

9. Data înregistrării în registrul bunurilor imobile privind transferul respectivului drept nu afectează momentul intrării în vigoare a respectivului transfer de la expropriat la expropriator, așa cum este stabilită în pct.8.

10. În situația în care se expropriează doar o parte dintr-un bun imobil (teren) care nu este format și/sau înregistrat în modul corespunzător în registrul bunurilor imobile, pe baza măsurărilor executate de expropriator, se determină atât suprafața expropriată, cât și cea neexpropriată, înregistrarea asupra porțiunii de teren necesare exproprierii efectuându-se în baza proiectului de formare (proiectul planului geometric) a bunului imobil.

11. Plata despăgubirilor pentru bunurile imobile (terenurile) expropriate și pentru drepturile expropriate se face în baza propunerilor de expropriere.

12. Propunerea de expropriere va conține notificarea adresată persoanelor fizice și juridice titulare de drepturi reale asupra obiectului exproprierii, oferta de despăgubire, modalitatea transferului de bunuri și de drepturi patrimoniale sau, după caz, modalitatea de cedare a drepturilor patrimoniale.

13. Propunerea, împreună cu actele confirmative a dreptului de proprietate/alte drepturi reale asupra bunurilor imobile, originale și/sau copii legalizate, va fi depusă în termen de 20 de zile de la data aducerii la cunoștința publică, prin afișare la sediul autorităților publice locale în raza căruia se află bunul imobil (terenul), a actului de expropriere.

14. Dovada dreptului de proprietate a bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și a celorlalte drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b) se face prin orice mijloace de probă admise de lege.

15. La cererea expropriatorului, expropriatul, în termen de 15 zile de la solicitare despăgubirii, are obligația să completeze actele depuse pentru confirmarea drepturilor în conformitate cu pct.12. În caz contrar, plata despăgubirii se va efectua numai la data la care expropriatul își va dovedi dreptul, în condițiile prezentei legi.

16. În cazul în care expropriatul nu depune cererea și/sau actele confirmative, expropriatorul va notifica acestora suma propusă pentru plata despăgubirilor și le va depune într-un cont bancar deschis și administrat de către acesta. Despăgubirile vor fi eliberate în condițiile prezentei legi.

17. În cazul în care despăgubirile referitoare la același bun imobil (teren) expropriat sau drept expropriat sînt solicitate în concurs sau în contradictoriu de mai multe persoane aparent îndreptățite, despăgubirile urmează a fi împărțite potrivit legislației aplicabile. Despăgubirea va fi eliberată numai titularilor drepturilor dovedite prin acte confirmative, hotărîri judecătorești definitive și irevocabile sau prin certificatul de moștenitor eliberat în conformitate cu legislația aplicabilă. Eventualele litigii amîna plata despăgubirilor stabilite.

18. În situația în care bunurile imobile (terenurile) expropriate sînt proprietatea unei persoane decedate sau, după caz, drepturile expropriate aparțin unei persoane decedate, despăgubirea se va consemna pe numele succesorilor legali care își vor dovedi calitatea cu certificatul de moștenitor sau vor prezenta hotărîrea judecătorească definitivă și irevocabilă în privința dreptului de proprietate.

19. Exproprierea terenurilor din fondul forestier național altele decît cele aflate în proprietatea publică a statului sau proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, în situația în care nu se prezintă un act confirmativ valabil sau nu sînt cunoscuți proprietarii, sau sînt cunoscuți dar se află în afara hotarelor țării, precum și în situația succesiunilor nedeschise ori a succesorilor necunoscuți sau în cazul în care nu se ajunge la o înțelegere cu proprietarul se efectuează fără acordul acestora. În această situație, sumele datorate pentru exproprierea terenului forestier, inclusiv valoarea masei lemnoase valorificate, se stabilește cu titlu de despăgubiri și se eliberează ulterior de către expropriator solicitantului.

20. În cazul unor situații litigioase, altele decît cele prevăzute la pct. 17 și 18 sumele aferente exproprierii se stabilesc pe numele persoanelor aflate în litigiu, urmînd a fi plătite în condițiile prezentei legi. În cazul în care titularul sau unul dintre titularii dreptului real nu este de acord cu suma stabilită a despăgubirii, suma reprezentînd despăgubirea se stabilește pe numele titularului sau, după caz, al titularilor. Despăgubirea va fi eliberată în baza cererii formulate în acest sens, însoțită de hotărîrea judecătorească definitivă și irevocabilă de stabilire a cuantumului despăgubirii ori, după caz, de declarația autentică de acceptare a cuantumului despăgubirii stabilite de expropriator.

21. Decizia de stabilire a sumei despăgubirii pentru proprietarii/deținătorii de alte drepturi reale care nu sînt de acord cu plata compensatorie calculată și specificată în propunerea de expropriere este aprobată în baza rapoartelor de evaluare de către o comisie instituită de către Guvern și se comunică expropriatului în termen de 5 zile de la emiterea acesteia.

22. În termen de cel mult 90 de zile de la data emiterii deciziei de stabilire a sumei despăgubirilor, expropriatorul efectuează plata despăgubirilor către expropriați.

23. Expropriatul nemulțumit de suma despăgubirii prevăzute în decizia de stabilire a sumei despăgubirii se poate adresa instanței judecătorești competente în termen de 2 ani, care curge de la data la care i-a fost comunicată respectiva decizie de stabilire a sumei despăgubirii, fără a putea contesta transferul de la expropriat la expropriator a dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) și, după caz, a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.b).

24. Termenul în care moștenitorii expropriatului decedat se pot adresa instanței judecătorești curge de la data acceptării succesiunii.

25. Cererea de chemare în judecată, în ceea ce privește stabilirea despăgubirii, formulată în conformitate cu prevederile pct.23 se soluționează potrivit dispozițiilor art.14-15 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488 din 8 iulie 1999.

26. Atît procedura de expropriere, cît și obiectivele de utilitate publică ce fac obiectul prezentei legi nu pot fi suspendate sau sistate la cererea vreunei persoane care invocă existența unor litigii privind posesia ori proprietatea bunului imobil (terenului) expropriat, sau, după caz, privind dreptul de folosință expropriat.

27. Plata despăgubirii primită de expropriați în condițiile prezentei legi pentru bunurile imobile (terenuri) expropriate sînt calificate drept surse de venit neimpozabile.

28. În sensul prezentei legi:

a) *expropriator* este Statul Republica Moldova, în persoana Guvernului Republicii Moldova;

b) *expropriat* este(sînt) persoana(ele) titular de drept(uri) expropriate în condițiile prezentei legi;

c) *act de expropriere* este hotărîrea Guvernului.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 105 din 09 iunie 2017 privind declarată utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău

Proiectul de lege menționat supra este elaborat în contextul acțiunilor întreprinse de Ministerul Economiei și Infrastructurii în scopul facilitării construcției conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău, și are ca scop principal consolidarea securității energetice a țării prin diversificarea surselor de furnizare a gazelor naturale, obiectiv de importanță strategică.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 105/2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău au fost declarate de utilitate publică lucrările de interes național de construcție a conductei, reglementate obiectele exproprierii, stabilită autoritatea responsabilă de promovarea procedurii de expropriere, inclusiv sursa de finanțare a despăgubirilor.

Astfel, prin promovarea proiectului de lege menționat se urmărește urgentarea/ facilitarea procesului de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău. În același timp, elaborarea actului este determinată/ condiționată, atât de nesiguranța continuării aprovizionării cu gaze naturale după anul 2019, fapt care stabilește necesitatea finalizării lucrărilor de construcție și operaționalizarea transportului de gaze naturale prin noua conductă pe direcția Ungheni-Chișinău până la finele anului respectiv, cât și de expunerea la privatizare a Î.S. "Vestmoldtransgaz" ca complex patrimonial unic.

Prin urmare, conform modificărilor și completărilor propuse se instituie o procedură specială de expropriere, detaliată în Anexă la legea menționată, unde se prevede că, lucrările de construcție a conductei de transport gaze pe direcția Ungheni – Chișinău vor preceda și/sau se vor desfășura concomitent cu exproprierea, fără a afecta desfășurarea acestora și a elimina orice potențial risc/ impediment în procesul de implementare a proiectului.

Totodată, este detaliată procedura de plată a despăgubirilor către proprietarii bunurilor imobile (terenurilor) și/ sau, după caz, către titularii de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor), inclusiv se fundamentează necesitatea inițierii imediate a lucrărilor de construcție a conductei.

Menționăm că, construcția conductei reprezintă un proiect de importanță națională cu un volum amplu de lucrări și un număr mare de persoane afectate, iar existența unor impedimente precum terenurile neînregistrate în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, absența fizică în țară a proprietarilor bunurilor imobile (terenurilor) și/ sau, după caz, a titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor), face dificilă încheierea actelor juridice de înstrăinare/ transmitere a dreptului de folosință asupra terenurilor aflate în proprietatea acestora. Toate aceste circumstanțe, descrise mai sus, ar rezulta într-o activitate de expropriere de durată, iar condiționarea inițierii lucrărilor de construcție cu finalizarea procedurii de expropriere ar putea rezulta în consecințe semnificative asupra cetățenilor Republicii Moldova, fiind iminent riscul de „pierdere” a sursei estice de aprovizionare cu gaze naturale.

Precizăm că, proiectul de lege nu afectează dreptul la despăgubire a proprietarilor bunurilor imobile (terenurilor) și/ sau, după caz, a titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor), afectați de construcția conductei, or Guvernul își asumă responsabilitatea deplină pentru o dreaptă despăgubire a daunelor aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, recoltei nestrânse, precum și pentru alte daune imputabile.

Totodată, prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Realizarea proiectului de modificare a legii nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel, decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Secretar de stat

Vitalie IURCU